

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A zene Zomborban.

Szózat Bergmann Ágost tanár urhoz.

zene nem más, mint a hang-
gok hatása érzelmeinkre és
ez által kedélyünkre, lel-
kületünkre, mondhatni egész
lényünkre. Már maga e ha-
tás elegendőleg biztosítja
annak létjogát.

Az emberi érzelmek hullámzó tengerét ki
birná körülvonalmazni? Épp oly változatosak a
hangok is, melyek innen jönnek. Van zene, mely
viggá, lelkesültté; van mely komollyá, szomo-
ruvá tesz. De ehhez pusztán a hangok nem
elegendők, azok hatásához az összhang szabá-
lyai szerinti összefűzés is szükséges, így szár-
mazik azután a dallam és hanglejtés, mely a tu-
lajdonképeni zene.

E hatás az érzelmekre különböző mérték-
ben és minőségben mindenkinél meg van, mert
az, az emberi természetben alapszik. Ebből követ-
kezik mily befolyással lehet a zene nemcsak
egyik vagy másik nemzetiségre, hanem az egész
emberiségre is, még a vad népeket sem kivéve,
hatván a szellemre és ez által a közművelődésre.
A zene annyiféle, a mennyiféle az érző
ember, és minthogy vannak dallamok és hang-
lejtések, melyek egyik nemzetbélire jobban hat-
nak, mint más nemzetbélire; és minthogy olya-
nok is vannak, melyek minden zeneileg művel-
tebb emberre egyaránt hatnak: a zene nemzetes
vagy általános — kozmopolitikus is lehet.

De térjünk a gyakorlati tételre; két fő mód-
szer létezik a zenehang előidézésére: énekhang
és hangszer által. E módok egyikén vagy más-
sikon, vagy mind a kettőn egyszerre történik
a zenélés.

Igy zenélnek azután a cigányok, így a
templomban, így a hangversenyben vagy az
operában, nem érintvén a pásztorok furulyáját,
dorombot stb. Ezek tehát mind külön fajai az
egész zene világnak és mind külön jellemmel
bírnak, de azért dacára hogy különböző érzel-
meket ébresztenek, egy családnak tartoznak.

Nem szándékom theoretizálni, vagy épp a
zene történelmébe bocsájtkozni, egyedül a Zom-
borban divó zenének mivoltát akarom taglalni.

Kezdem a cigányzenével, mely nálunk a
népszerű kifejezése a magyar nemzeti zenének,
azért hat különösen a magyar emberre; de
utolsó időben a csárdás nemzetközi állást is
tudott magának kivívni. Herzenberger Sándor,
ennek a zenének zombori képviselője, majdnem
félszázadja, hogy derekasan betölti helyét, nem-
csak a magyar nótákban, de kiválólag a kerin-
gőkben és operaegyvelegben; mert Sándor német
zenész családból származik, meg lehetünk vele
elégedve, noha nagy a panasza, hogy Sándor
keves ujar tanit és hogy bandája nem halad
sem a művészetben, sem a korrallal, mert állit-
ják, hogy 40 év előtt jobban játszott mint most.
Ez természetes is, mert megöregedett, füle is
cserben hagyta, hozzá a cigányzene aranykora
a vármegye élettel letűnt.

Menjünk át az elienkezőre a templomze-
nére; no, itt már csakugyan nyomoruságos az
állapotunk, itt hang is, hangszer is szükséges és
elég egyik sincs. Sajátságos túnemény, nemcsak
nálunk, de az egész világon, hogy a magas és
mély hangok mindig ritkábbak, nincs szoprán,
tenor, nincs mély basszus, csak középhangok,
mezzo szoprán és bariton, de véleményem szer-
int e hiánynak nem egyedül a természet az oka,
hanem főleg azon sajnós körülmény, hogy
nincsenek ének mesterek, kik a hangidomításhoz
értenek. De nincsenek hangszereink sem; ki
játszik nálunk hegedűt, gordonkát vagy fuvó
hangszert? Vannak ugyan egyesek, de azok csak
olyanok, mint egy fecske, mely nem csinál nyar-
rat, ennek is főoka, hogy nincs, aki tanítson
és összetartva vezessen. Itt a főhiány, hogy
nincs a városban szakértő karmester, ki nemcsak
tanítani, hanem vezényelni is tudna; és ki ennek
az oka? az egyházi bizottság épp úgy, mint a

városi hatóság; de főleg a közönség nem ér-
deklődése.

Tekintsünk körül. Nézzük Pécszet, Eszékét,
Szabadkát, mindenütt van templomi és városi
zenekar, de nálunk csak tűzoltó fűszaggató
bum-bum-zene van, annak is felét Apatinból
kölcsonözzük, hozzá a templomban elégséges-
nek tartanak egy kántort, kinek még hangja
sincs. — Ja! de új templomot, kell építeni, még
pedig nagyot, és a volt csekély templomi zene-
alapot is a kőhalmazba építették be.

Lássuk tovább a hangversenyi vagy sza-
lon-zenét. E fajt is két felé oszthatjuk. Az ének-
zenéről már szólottam, az ide is szól. Itt fő
helyet foglalnak mindenesetre a dalárdák, min-
denek előtt a polgári kaszinó dalárdája, mely-
nek működése dicséretet érdemel, magok is
énekelnek, e felett látogatott dalestélyeket is
rendeznek, de azért itt is nagyobb a siker a
társadalmi, mint a művészeti téren. Ezt leg-
jobban jellemzi a csinos, kis, naiv táncosnő,
midőn mondja: jaj! csak már vége lenne az
éneknek, hogy táncolhatnánk! vagy a férfiak:
jaj csak már vacsorálhatnánk!

És szakban legelterjedtebb a zongorajáték,
vannak jó zongoramesterek is, Marschal jól
tanit és értelmes zenész is. De mi az eredmény?
egy pár kisasszony, kik valamit tudnak, de
akik többnyire alig várják, hogy férjhez men-
jenek, hogy ne kelljen többé zongorázni. A
férfiak pedig megelégszenek, ha egy pár ma-
gyar nótát cigányosan eljátszhatnak.

A hangszerek hiányáról már szintén szö-
ltem, vonó négyest összehozni — az lehetetlen.
Mi a hangversenyeket illeti, olykor-olykor
azok is vannak; dicséret a közreműködőknek,
a jó akarat igen sok, de a mindennapi kenyér
táplál, bár nem lelkesít, ezt már a szentírás is
megmondta.

Elérkezünk az operás vagyis a drámás
zenefajhoz. No csak itt van még valóságos mi-
zéria! Operát még sohasem hallott a zombori
közönség, mert a nagy városokba utazók nem
teszik a közönséget, azok csak egyesek, kik
azután ha visszatérnek követelők lesznek és itt
is úgy akarnak, mint a nagy operában, de a
módokról és eszközökről nem gondolkoznak.
Igy tehát csak az operettek élvezete marad köz-
önségünknek, de mily előadásokban! Ha fel is
villog itt-ott a művészet pislogó mécsként egy
primadonna, vagy egy dalnok, talán egy ügyes
karmester is, de el kell kedvüket veszítenie és
tehetetlenné válnának, mert ritkán van megfe-
lelő ének vagy zenekar, de főleg nincs gage!
de van hozzá egy értelmetlen bankrót igazgató
és így az ily előadások sem szülhetnek egyebet
elégedetlenség nélkül és éles kritikánál, de élvezet-
ről szó sincs.

Előadtuk a mostani zene állapotát; kérdés:
városunkban hogy lehetne ezen segíteni? Vé-
leményem erre nézve is elmondom.

Mindenek előtt első szükség a zeneélvezet
utáni vágyat és annak megkedvelését felébresz-
teni, mert ezt eddig sem Sándor, sem a lamen-
tációk, sem a dalárdák, de az operettek és a
bumbum-zene sem volt képes megteremteni.

Erre első sorban volna hivatva egy cél-
szerűen alakított zene-egylet, mert a zene téren
is az egyesülés adja az erőt és ez által a sikert.
E zene-egyletnek olcsónak, de jól szervezve és
jól vezetve kellene lenni és magába foglalni
minden zeneszak művelését, de oly módon, hogy
a közönség lassan-lassan élvezőképes lehessen,
mert ekkor a vágy az élvezet után magától fog
következni.

Nézzük példakép Szabadkát, a bűnyók vá-
rosát, mely e téren messzire túlszárnyalta Zom-
bort. Neki is azonban kezdetben a katonazene
élvezete volt osztályrészül, mely kedveltséget
nyert, ezeknél többnyire jó karmester, hozzá egy
pár jó zenész volt és lassan, lassan az egész
közönség kedvet kapott jobb zenét is hallgatni.

Ezen egyletnek volna feladata egyház-zene
és hangversenyek útján a zene termékeit nem
csak megismertetni és művelni, de értelmes,

népszerű előadások által az élvezetet és annak
vágyát fokoztatni meghonosítani.

Második sorba helyezhetnők egy alkalmas
és ügyes karmesteri állás szervezését és pedig
főleg az egyházi zene részére, mi minden esetre
az egyház és isteni tisztelet küldetését is hatha-
tósabban emelhetné, mint egy nagy, de fel nem
említhető, izléstelen új templom. Igaz, hogy ez
kis áldozatba kerülne, de dúsan meghozná gyü-
mölcsét az egész lakosságra kiterjedő szellemi
hatás által, ha szintén egy-két zenész és énekes
szerződésére is szükséges lenne, kik azután ké-
pesek lennének tanítani és ezáltal újabb zene-
erőket teremteni.

Grosschmid Gábor.

Eltűnt községeinkről.

Mindenki tudni fogja mennyi fáradtságba
kerül bármely megye eltűnt községeinek ere-
deti fekvését megállapítani. Régi összehúzó-
egykor feljegyzések, régi okmányok, útleírás-
ok, történeti krónikák óvják meg többnyire
az elpusztult községeket az elfeledéstől; s ha a
történetirő ismeretlen községek nevezetere akad,
mi sem természetesebb, mint az, hogy azok
egykor fekvését megállapítani törekszik. Ben-
nünket kiválóan megyénk régi eltűnt községei
érdekelnek, s ezek felkutatása körül néhányan
már is érdemeket szereztek. A megye mono-
grafiája, ha méltó akar lenni tartalma az anyagi
áldozathoz, elengedhetlenül követeli, hogy minél
teljesebb képét adjuk az egyes századok köz-
ségi viszonyainak. Valamint feltétlenül a pontos
politikai térképek készítése a különféle korszak-
okat illetően, úgy az, a községekre nézve is.
Hogy ezt elérhessük, módozatot kell keresnünk,
minő úton lehetséges legkönnyebben azon köz-
ségek fekvését meghatározni, melyek nevezete
ismeretes ugyan, de fekvése nem?

Ismeretes, hogy a történetirő legfeljebb egyes
községek határainak, dűlöinek elnevezését ismeri,
de az egész megyéjét nem. Nem áll ren-
delkezésére a topografiai térkép s csak ügyyel-
bajjal oldhatja meg egyes feladatait. Ezért égető
szükség minél előbb való megteremtése ama
kulcsnak, melynek segítségével nagyrészt az el-
tűnt községek ismeretlen fekvését meg lehetne
állapítani. Azt hiszem kevés áldozattal ezt el-
 lehetne érni s azért indítványba foglalva
szavaimat, nyilvánitom: kérje fel a törté-
nelmi társulat tagjait, avagy az érde-
kelt köröket, hogy a telekkönyvi fel-
vételek alapján minden egyes község
dűlöinek elnevezéseit sziveskedjenek
összeírni s a társulat évkönyvében
ezeket közzé tenni. Ez által elfogjuk érni,
hogy könnyű szerrel, ha ismeretlen eltűnt köz-
ség nevére akadunk s ez a megfelelő dűlő el-
nevezésében fennmaradt, azt a legtöbb esetben
megállapíthatjuk.

Mellesleg, mintegy függelékül a tárgy ro-
konságánál fogva — a megye történeti
térképéről akarok szólni. Ismét csak a me-
gye monografiájának érdekében fogok tollat.
A legtöbb megye, mely eddig megírta mo-
nografiáját, elmulasztá a történeti térképek szer-
kesztését, mi elég baj. Szemléltetővé a megye
történetét csak a térképek által lehet tenni és
ezt tennünk kell. Ezért a monografia szer-
kesztésével felhatalmazott bizottság
figyelmét hívom fel, hogy a meny-
nyire lehetséges minden egyes szá-
zad, vagy nagyobb korszaknak meg-
felelőleg a megye politikai, történeti
és topografiai térképeinek terveze-
tét is vegye fel az immár megállapí-
tott programba. Ily térképek egyedüliek
lesznek a megyei monografiák között s bizo-
nyára lényegesen fognak hozzájárulni, hogy
Bács-Bodrogh megye monografiája első le-
gyen valamennyi ilyenmű vállalat között.

Thim József.

Hírek.

Igazságügyminiszterre Fabinyi Teofil kuriai tanácselnök nevezetett ki.

Jubileum. Bohunek N. János Ferenc csatornai pénztárnok, a közel múlt napokban ünnepelte szüri család körében Tisza-Földváron, ezen csatorna szolgálatában töltött tényleges hivataloskodásának 53. évfordulóját. Ő volt az, aki több mint fél évszázadon át feljebbvalói jóakarátát kiváló szorgalmával, pontosságával és lelkiismeretességével hálálta meg; ő volt az, ki az 1871. évi vízáradásnál, különösen tapintatos közreműködése által — mi okból annak idején hivatalos elismerésben is részesült — Alsó-Bácska nagy részét ropant vízkártól mentette meg. Tartsa Isten őt még sokáig a társadalomnak, feljebbvalói meglegedésére s az övéinek és tisztelőinek örömeire!

Személyi hír. Ő Felsője Bende Imre apátot, Ujvidék város országos képviselőjét, kalocsai kanonokká nevezte ki.

Kinevezés. Dr. Drágits Todor orvosjelöltet, Drágits György megyei számvevő fiát, a szerb belügyminiszter szerződéses kerületi orvosává nevezte ki.

Légszuszítógáz Szabadkán. A m. kir. belügyminiszter Szabadka városának Pippik és trs. berlini céggel a városnak légszusszal való világítása iránt kötött szerződését jóváhagyta.

Az iskolai takarékpénztárak ügyében azok buzgó terjesztője Weisz B. Ferenc kir. tanácsos az ország tanítóitól a következő kérdésekre kér választ, melyek a Köztelekre küldendők: 1. Mi a neve és jellege az iskolának? 2. Hány tanuló jár az iskolába, illetőleg osztályba? 3. Ezek közül hányan tettek pénzt az isk. takarékpénztárba? 4. Mennyi a takarékpénztári összes betétel? 5. Mi a kezelő neve és állása? 6. Mik a tapasztalatok és mily erkölcsi hatást gyakorol ez intézmény ugy a gyermekekre mint a szülőkre? 7. Mikor lett az intézmény életbe léptetve? 8. Tudja-e a kezelő, hogy mire fordított a netán kivett összeg?

A szabadkai ügyvédi kamarai ügyészség feljelentést adott be az ottani törvénytiszknél naponként megforduló külső zugirások ellen.

Brestováról írják: Gräff Nikáz kir. segédtanfelügyelő a hivatalos vizsgálat megtartása végett, f. hó 9-én lepte meg községünk összes iskoláit. Fáradszóna buzgalom, kitartás és szakértelemmel teljesítette ezt d. u. 2 óráig est 7-ig, amidőn is tapasztalatait összegezve, sajnos eredményre juthatott. Hét tantermet vizsgált meg ez idő alatt és ezek közül csak a központi községi iskola tanítói részesültek teljes elismerésben. Itt a magyar nyelv tanításban oly haladást produkáltak, hogy a felsőbb osztály nevéndékei már tökéletesen elsajátították azt. Azonkívül a többi tárgyakkal felmutatott eredmény is tökéletesen kielégítő volt. A többi tanítóknak ezúttal csak azt ajánljuk, hogy ne éljenek vissza a tanfelügyelő kegyelmes türelmével. Vetkőzzék már le valahára azt az ódon slendrián sablonszerűséget, mely szerint azt az egy pár órát csak lemorzsolják. Több szigort, buzgalmat; de főleg hazafiasságot kérünk azoktól, akiket ez illet.

Magánhajók forgalma megyénkben május hó 10-éről. Budapestre érkezett: Guttenberg G. Archimedes uszálya Bajáról 952 mm. buzával, 72 mm. zabbal és 157 mm. tengerivel, Popper H. és fia Hermanja Ó-Kanizsáról 1352 mm. buzával és 2006 mm. tengerivel, Berta Mih. Máriaia Moholyról 4450 mm. tengerivel, mindkettő Popper H. és fiának, a győri gözh. társ. 27. sz. uszálya Zentáról 3643 mm. buzával Strasser és Könignek, Eggenhofer S. és társa 1. sz. uszálya Zomborból 2991 mm. buzával és 500 mm. tengerivel Freund H. és fiának, Luczenbacher Pál utóda 40. sz. uszálya Ó-Kanizsáról 1805 mm. buzával és 2016 mm. tengerivel Landsberger és Spitzernek, Stefanovics Mih. Gyulája Petrovácról 548 mm. buzával, 1357 mm. tengerivel és 116 mm. kendermaggal, Stefanovics Dani Etelkája Petrovácról 1610 mm. tengerivel és 40 mm. kendermaggal, Geiringer és Berger S. sz. hajója Bajáról 2121 mm. buzával, mind Schlesinger és Polakovicsnak, John Miksa Montefioreja Apatinból 3259 mm. buzával és 935 mm. tengerivel Gompertz N. L-nek, Zwickl M. és fiának Győrje Verbászról 1206 mm. buzával és 2200 mm. zabbal saját magának, Zwickl M. és fia Máriaia Verbászról 2800 mm. buzával és 400 mm. tengerivel Fuchs Mór-nak, Leibach A. Herkules Szivacról 4000 mm. tengerivel és Roheim K. Bodrogvárja Cservenkáról 3800 mm. zabbal és 500 mm. tengerivel, mindkettő Leibach A-nak.

Palics-Urbánfalvi népművelési tartanak f. hó 25-én a helyszínén. Mint a „Szabadkai Hírlap” mondja, az ünnepélyre a napokban ottjárt írók és művészek is megvannak hívva.

Zsabyáról írják: E hó 13-án a zsabyai önkéntes tüzoltó-egylet esti 7 órakor riadót fuvatott, mire rövid idő alatt a tüzoltók a helységhezánál összegyűltek. Míg a tüzoltói zene eljött, addig gyakorlat tartott. Ezen idő alatt összegyűlt a piactéren a község apraja-nagyja, nem tudván magának ezen esetet megmagyarázni. Erre a tüzoltó kar zeneszó mellett Araniczky Athanasz jegyző és tüzoltó elnök lakása elé vonult, hol miután a zene elhallgatott, Jovánovits József aljegyző és tüzoltó főparancsnok körülbelül ily beszédet tartott: Mélyen tisztelt elnök ur! Az újonnan megalakult zsabyai önkéntes tüzoltó-egylet legkedvesebb kötelességét óhajta ezen alkalommal leróni, midőn mélyen tisztelt elnök ur becses névünnepe előestéjén tisztelgését teszi. Ezen alkalommal az egylet nevében el nem mulaszthatom, hogy mélyen tisztelt elnök urnak ezen egylet irányában tanusított atyai gondozásáért hálátat ne fejezzem ki, egyben óhajtom az egylet nevében, hogy ugy Zsabya község, mint az egylet javára a magas égté sokáig éltesse. Beszédét szünni nem akaró éljen követte. Erre Araniczky Athanasz meghatóttan válaszolt. Ezen irányban tanusított szeretetük — ugymond — megköszönésére a meglepetés és meghatótttság miatt, nem találok szavakat; hanem csak arról biztosítom az itt egybegyűlt urakat, hogy ezen egylet felvirágoztatását tölem kitelhetőleg minden körülmények közt elő fogom segíteni. Fogadják uraim legmélyebb tiszteletemet és hálátat a szives megemlékezésükért. Lelkes éljenzés. Erre a tü-

oltói kar a Rákóczy-induló mellett elvonult. Ezen alkalommal el nem mulaszthatom, hogy ezen egylet történetéről, (ha ez esetben történetéről szó lehet) egyet-mást meg ne jegyezsek. Ezen egylet Jovánovits József aljegyző kezdeményezése folytán, 1886. évi január hó 3-án tartá alakuló gyűlését. Ezen egypár hó alatt pedig már ugy volt egy időben, hogy mielőtt működését megkezdte volna, feloszlik; egypár férfi buzdítása folytán azonban mégis annyira jutott, hogy folyó é. március hó 14-én megtarthatta rendes tiszti választását. Az egylet igen nagy nehézségekkel kénytelen küzdeni, minthogy a község, mint erkölcsi testület, még ez ideig egy állérral sem támogatta ezen egyletet, de hogy fel fog virágozni, bizonyítja azon tény, hogy a befolyt tagdíjak és adományokból ily rövid pár hó alatt oly tökélet szerzett, hogy a szükséges felszereléseket megrendelhetette. A felszerelvényeket, 45 emberre valót, az ismert Geittner és Rausch cég szállítja Budapestről.

A szabadkai színháznak a jövő téli idényre való elnyeréseért a következő igazgatók és konzorcisták pályáztak: Dancz Lajos, Miklósi Gyula, Polgár Károly, Andrásy Mihály és társai, Thália színész-egylet (Székesfehérváron működött Breznay, Ditrói, Berki-féle konzorcium) s végül Tóth Béla, Follinus és Szepesy-féle szövetkezet.

Főtáncpróba lesz f. hó 22-én a „Vadászkürt” szálloda nagytermében Landau táncitanító felőttebb tanítványai részére. A zenét Herczenberger Károly szolgáltatja. Beléptidij személyenként 50 kr. Kezdeté esti 8 órakor.

Gombamérgezés. Szabadkán dr. Kertész Sándor és családja kevésbé mult, hogy a napokban gombamérgezésnek nem esett áldozatul. Gombás eledelt találtak föl házuknál, melyben a gombák nem voltak jól megválogatva. Csak a gyors orvosi segély mentette meg a családot a biztos haláltól.

Szabadka város polgárai nagy ünnepélyességgel készülnek megülni f. hó 23-án szent Orbán-napját.

A vörös kereszt-egylet f. é. július hó 1-én az Erzsébet-kórházban új betegápolónői tanfolyamot nyit. Az üresedésben levő 12 helyre pályázhat minden kifogástalan erkölcsi nő 20—40 életév között, a ki kellő minősítéssel bír. A folyamodványok akár közvetlen, akár a főkegyeltek útján az egylet igazgatóságához (Budapest, lánchid-utca 1. szám) f. é. június hó 10-éig intézendők és a következő okmányokkal szelendők fel: a) keresztlevéllel, illetőleg anyakönyvi kivonattal; b) ha az illető kiskorú vagy férjzett, bejegyzése a férjnek, szülőinek vagy gyámoknak; c) erkölcsi bizonyítvány, mely vidéken az illető lelkesítő hivatalától, nagyobb városokban az illetékes hatóság által kiállítandó; d) hiteles bizonyítvány arról, hogy magyarul vagy németül beszélni, írni, olvasni tud s kellő felfogási képességgel bír; e) hatósági bizonyítvány a folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról; f) egészségi és himlőoltási bizonyítvány. A főkegyeltek és választmányok felkérhetnek a folyamodókat felvilágosítani és a kérvényeket a központba közvetíteni.

Ujvidéken Grossinger Károly e hó 12-én kísérlettel egybekötött fölolvastat tartott a vízről.

Régiség. Maestrovits Vitzus szabadkai városi főmérnök, két ósrégi broncekarpercet talált a Palics és Vértó között fekvő magas part ásása közben.

A helybeli elemi iskolások majálisa szerdán f. hó 19-én leend.

Az „Erkölcsmesítő egyesület” f. hó 12-én a tisztviselők választása végett közgyűlést tartott Budapestben, melyen Weisz Bernát Ferenc elnökölt. A működési program kidolgozásában tevékeny részt vett megyénkbeli Széchényi Jenő országgyűlési képviselő is.

Szerencsétlenség. A cs. és kir. 23-ik gyalogezred helybeli tartalékosainak mult pénteken tartott hadgyakorlatán Dicht Adolf 2. századbeli kapitányt valaki éles golyóval a balkarján meglötte. A golyó a kart közel a vállperekhez találta s súlyosan összeroncsolta. A szerencsétlenül járt kapitányt parasztkoesin azonnal hazaszállították; állapota oly aggasztó, hogy valószínűleg majd amputálni kell a meglőtt kart. A gyanú Somogyváracz Sztankó monostorszeghi tartalékosra irányul, kinek táskájában még egy éles töltényt találtak. Tettét még eddig nem vallotta be. Dicht századost nemrég helyezték át Zomborba s mint erélyes és szigorú főnök volt ismeretes.

Torzszülött. Szabadkán a napokban fejnéküli bárányt mutogattak. Egyéb testrésze teljesen ki volt fejlődve, csak a fej helyét lebeszerező bőrdarab foglalta el.

Az ujvidéki nőegylet f. hó 13-én táncal egybekötött műkedvelői előadást rendezett. Szüire került Görlicz K. „Eine vollkommene Frau” c. 1. felv. vigjátéka. Szereplői Dietzgen Janka, Kvassay Auréla, Strasser J. és Schaffner S. művészi rutinnal és színpadi otthonossággal feleltek meg nehéz feladatuknak. Jól megérdemelt tapsokat arattak továbbá Dobrucki Mari és Mányoky Imre Berezik Árpád „A bálkirálynő” c. darabjában. Az est legsikerültebb részét „A szép Meluzina” képezte 3 képbén. A fényesen sikerült előadást tánc követte.

Érdekes tanácsülés. Szabadkán f. hó 15-én rendes tanácsülés tartott a város háza kistermében, mely alkalommal — mint a Bácskai Ellenőr közli — a palicsi szobaleányok felfogadásánál élénk eszmecsere merült fel; ugyanis dr. Györgyevits Szredojenek a most alkalmazott szobaleányok közül az egyik igen „massiv”, ő ideálisabb alakokat óhajtana, Kulucses József 60 éveseket kíván alkalmaztatni. Végül hosszas tanácskozás után Mamuzsich Lázó indítványára elhatározottak, hogy a kint levő tanácsnokok izlésére bízzák, melyik szobaleány megtartandó, melyik elbocsátandó.

Reitmann Ferenc kitöltvén a ráment sajtófogságot, átvette a Zentai Ellenőr szerkesztését.

A bajai gimnáziumban az érettségi írásbeli vizsgálatok tegnap kezdődtek, míg a szóbeliek június 15-én fognak megtartani.

Árverés. Sztojanov Konstantin és társai 740 fitra becs. ingat. május 27. Kulán.

Pályázat. Ujvidék város és környéke telefonhálózat felállítására július hó 1-ig pályázat van hirdetve.

Statisztika. Szabadkán ápril hóban élve született 139 fiú és 135 leány; összesen 274. Ezek közül törvénytelen 9 fiú és 7 leány, összesen 16. Meghalt 90 férfi és 74 nő, összesen 164. A születések számából levonva a halálozásokat, 110 születési többlet mutatkozik.

Az ujvidéki dalárda e hó 22-én nagy hangversenyt rendez. Az érdekes műsor a következő részletekből áll: 1. Édes hazám, férfikar Huber Károlytól, éneklő az ujvidéki dalárda. 2. Fröhzeitiger Frühling, Mendelssohn Bartholditól, éneklő a vegyes kar. 3. a) Etude, Székely Imrétől, b) Fragment poetique Godadtól, zongorán előadja Nagy Irma kisasszony. 4. Im Wald, Mendelssohn Bartholditól, előadja a vegyes kar. 5. Jó éjszakát, Kuhn Miksától, éneklő a vegyes kar. 6. Trio, Webertől, előadják zongorán, hegedűn és gordonkán Steiger Frigyes, Fuchs Agoston és Pernstein József urak. 7. Die Nachtigall, Mendelssohn Bartholditól, éneklő a vegyes kar. 8. a) Mariskám, b) Az én rózsám, népdalok Goll Jánostól, éneklő az ujvidéki dalárda.

A kalocsai róm. kath. tanítóképző intézetének „Önképző-kör”-ében négy bácskai földink nyerte el az 1886. évi május 14-én tartott záró ülésén az évi pályadíjakat. Költeményeire Szabadka Gyula 2 db 10—10 frankos aranyat; prózára Novoth István 1 db 10 frankos és Révfy Géza 1 db 10 frankos aranyat; Lintz Géza pedig, mint legjobb szavaló 2 db 10—10 frankos aranyat nyert.

Fölolvasás. Zentán a kereskedő ifjak e hó 15-én fölolvastat-estélyt rendeztek. A fölolvastó dr. Flesch Miksa ügyvéd volt, aki a váltó lényegéről és kellekeiről értekezett.

Látogatás. Fehér Ipoly lovag, tankerületi főigazgató a mult héten a bajai és az ujvidéki gimnáziumot látogatta meg.

Választás. A zentai ipariskolánál rendszeresített rajztanítói állásra a leköszönt Kúthy József helyébe Tóth Lajos gimnáziumi tanár választott meg.

Zászlószentelés. A szabadkai legényegylet pünkösöd másodnapján fogja egyesületi zászlóját föl-szentelni.

Kasza-kalapáló és élező eszköz. A kaszalás alkalmával sok időt rabol el a kaszasoktól a megtompult kasza élének kiverése. Ezen akar segíteni a kasza-kalapáló és élező eszköz, ez az egészen új találmány, melyet nem kell magának a kaszálóknak kezelni, hanem bárki, sőt gyermek is kezelheti; a vaskészüléket ugyanis, mely egy üllöt képez, az illető maga elé a földbe letüzi, jobbkézébe egy házi baltát vesz és a nyeléről levett kaszát középe táján veszi bal kezébe úgy, hogy a kasza élével álljon a kalapáló eszköz felé s hegyét az üllő szárnyainak nyílásán át az üllő és kalapács közé illeszti és a jobb kézben tartott baltának tompa végével a kalapácsra egyenlő erejű, vagyis egymáshoz hasonló (mérseklét) ütéseket tesz, mi által minden ütést alatt a kasza élének 2—3 vonal hosszú része élesedik ki, miért is a baltakézzel tartott kaszát az ütések ismétlése után, mindannyiszor kissé előbbre kell mozdítani, vagyis bal felé húzni, vagy jobbtól tolni, mit maga a kalapács is elősegít az által, hogy az ütés után a kalapács önmaga emelkedik fel és a kasza élének kikalapálatlan részére esik vissza, az ütések tehát mindaddig ismételtetnek, míg a kasza egész hosszában ki lesz kalapálva, a mikor is a kasza az üllőről le- és kivéttetik s használat végett a kasza nyelére visszahelyeztetik; az élező eszköz egy fenő lap, melyet párszor végighuzunk a kaszán és ez teljesen ki van élezve. A két készülék (egy darabban) Kulán, Bács-megyében dr. Vaally felalálónál szerezhető meg. Ára 2 firt 80 kr. (Napló.)

A vöröskereszt-egylet szabadkai fiókja Janovich Aurél főispán és Gábrly Lászlóné elnöklete alatt e hó 10-én választmányi ülést tartott. Az országos vöröskereszt-egylet leiratának fölolvastása után, az egyleti pénztárnok fölolvassa a tagok számát, melyből kitűnik, hogy az egyletnek összesen 499 tagja van. A főispán indítványára egy tavaszi mulatság megtartása határozottatott el, melynek előkészítésére Gábrly Lászlóné, Arnold Sándorné, Milassin Miklósné, Regényi Lajosné, Kramer Antalné és Birkáss Gyula, Farkas Zsigmond, Janovich Kázmér és Milkó Izidor küldettek ki.

Színügy-gyámolító egyesület létesítésén fáradoznak Zentán. A szervező bizottság Róth Nándor kir. járásbíró elnöklete alatt a napokban ülést tartott, melyen az alapszabályok elkészítésére Schwarzer Gyula, Czehe Győző és Dudás István tagokból álló bizottság küldetett ki.

Elbocsátás. A közös hadseregbeli póttartalékosok a tavaszi hadgyakorlatokról f. hó 15-én bocsájtattak el.

Az idén nem lesz országos tanítógyűlés. A közoktatásügyi miniszter az összes tanfelügyelőkhez sürgős rendeletet intézett, melynek intézkedései szerint az idén takarékoság szempontjából magyar nyelvi póttanfolyam nem lesz, mert az ideje már lejárt, az országos tanítógyűlés sem fog összehívni s végül az állami és községi segélyezett iskolák tanítóinak és tanítónőinek a tanítói gyűlések alkalmával szabály szerint járt napidíjak s utiköltségek sem adhatók ki ez évben.

Eljegyzés. Szabadkán Birkáss Dániel tavan-kúti földbirtokos jegyet váltott Balázs Piri Ilonka kisasszonnyal, Balázs Piri István városi képviselő bájos leányával.

Azon számos hirdetésre vonatkozólag, melyet Csillag Anna kisasszony hosszú hajára nézve közhírré tesz, bátor vagyok én is értésére adni, hogy nekem egy 17 markos pej lovam van, melynek sörénye két méternél hosszabb, pedig tudommal kocsissim ehhez semmiféle pomádét nem használtak. Ó-Kanizsa. Tóth Pál földbirtokos.

Az országgyűlés a póthiteljavaslatok letárgyalása után csak pár apró javaslatot intéz még el s második ülészaka királyi leirattal a pünkösdi ünnepek előtt, június 10. vagy 11-én fog berekesztetni. A harmadik ülészakit a király ez évben is szeptember utolsó napjaira hívja össze.

Halálozás. Bajnai Vojnits Barnabás szabadkai földbirtokos és volt országgyűlési képviselő 78 éves korában f. hó 15-én Budapestben szélhűtésben elhunyt.

óban élve szü-
274. Ezek kö-
zesen 16. Meg-
A születések
zletési többlet

en nagy hang-
sövetkező rész-
ber Károlytól,
tíger Fröhling,
ves kar. 3. a)
etique Godad-
sszony. 4. Im
a a vegyes kar.
a vegyes kar.
egedün és gor-
n és Pernstein
ssohn Barthol-
kám, b) Az én
li az újvidéki

szó intézetének
ak nyerte el az
és az évi pá-
ala 2 db 10—10
n 1 db 10 fran-
ranyat; Lintz
10—10 fran-

dő ifjak e hó
felolvasó dr.
lényegéről és

tankerületi fõ-
újvidéki gimnáz-
ál rendszeresít-
thy József be-
lasztott meg-
egénygyesület
i zászlóját föl-

zköz. A ka-
kaszásoktól a
en akar segí-
sz az egészen
k a kaszálónak
kezelheti; a
képez, az illetõ
gy házi baltát
és táján veszi
álljon a kala-
nyainak nyilá-
ti és a jobb
k a kalapácsra
ló (mérsekelt)
t a kasza élé-
miért is a
sméltése után,
ditani, vagyis
maga a ka-
s után a kala-
blének kikala-
tehat mindad-
hosszában ki
állról le- és
yelére vissza-
lap, melyet
ljesen ki van
Kulán. Bács-
erzethetõ meg.

kai fiókja Jan-
zlóné elnöktele
artott. Az or-
lvasása után,
tagok számát,
összesen 499
tavaszi mulat-
nek elõkészíté-
Milassin Mik-
lné és Birkáss
zmér és Milkó

t létesítésén tá-
Rõth Nándor
n ülést tartott,
re Schwarzer
a tagokból álló

beli póttartalé-
ó 15-én bocsáj-

tanitógyûlés. A
anfõügyelõkhöz
tézkesedési sze-
l magyar nyelv
már lejárt, az
atni s végül az
aitóinak és ta-
al szabály sze-
adhatók ki ez

Dániel tavan-
rosi Piri Ilonka
rosi képviselõ

kozólag, melyet
néve közhírré
k, hogy nekem
k sörénye két
kocsisain ehhez
Kanizsa. Tõth

avaslatok letár-
t intéz még el
g pünkösdi ün-
g berekesztetni
ben is szeptem-

abás szabadkai
pviselõ 78 éves
ésben elhunyt.

Szabadka város közoktatási alapjának tulajdonát képezõ 20,000 pengõ forintos földterhermentési kötvénye április havi sorsoláskor kihuzatott.

Himen. Kersch Ferenc, nagy-becskeréki zenetanár, almási földink, oltárhoz vezető Machalitzky Mária k. a. t.

Tisztképzõ tanfolyam. A m. kir. Ludovika Akadémiába, az 1883 ik évi XXXIV. t. c. értelmében a „tényleges állománybeli tisztképzõ tanfolyamra“ az 1886/7. évre 60 önkényesen jelentkező oly ifjú vétetik fel, akik még nem léptek a katonai sorba. Ezen helyek pályázat útján töltetnek be. A pályázati hirdetmény a következõ felvételi feltételeket szabja meg. a) A kérvény május hó 31-ig nyújtandó be. b) A folyamodó csak magyar állampolgár lehet. c) A pályázó testi alkalmas voltáról tényleges katonai szolgálatban levõ orvostudor által kiállított orvosi bizonyítvány csatolandó. d) Melléklendõ a „családi értesítõ.“ e) Erkölyi bizonyítvány. f) Középtanodai IV-ik osztályról szóló bizonyítvány. g) Kötelező nyilatkozat, mely szerint a törvény értelmében õt terhelõ kötelezettségnek magát feltétlenül aláveti.

Eljegyzés. Dreiszler Sándor temerini földbírtokos jegyet váltott Nagy Bella kisasszonnyal, Nagy Mihály kedves leányával.

Tiszakálmánfalván a napokban tartatott meg az első r. k. mise. Ez alkalommal Garay Károly szablyai plébános magvas tartalmu beszédet intézett a hívõkhöz.

A helybeli fõgymnasium VIII. osztályu tanulói f. hó 15-én tették osztályvizsgálatot. Az osztályvizsgálaton 13 közül 2 megbukott.

Tiszti cõllõvészet. Csütörtökön délután a helybeli honvéd tisztikar tényleges és szabadságot állománya tisztjei a Siharában cõllõvészetet rendeztek, mely alkalommal kakas-verseny is rendeztetett, de kevés szerencsével; mert Feszli zázados a sérhetetlenek tartott kakast az első golyóval teljesen agyonlõtte. A gyakorlatot vig áldomás követte.

Kulán a mult heten hunyt el Szeres Lajos nyug. cs. és kir. kapitány.

Fõtáncpróba. F. hó 15-én a „Vadászkürt“ szálló nagytermében. Landau táncitanító kisebb tanítványai részére nagyon sikerült fõtáncpróbát rendezett Bátran mondhatjuk, hogy a mulatság igen kedélyes volt, s az egész társaság nagyon jól mulatott. Az első négyest mintegy 40 pár táncolta. Ezen ritka jókedvû mulatságon a többek közt résztvettek: Falcione Mariska k. a., Falcione Jozefin k. a., Fernbach Angela k. a., Hippich Klára k. a., Jusztusz Rudolfin k. a., Klein Adél k. a., Lang Zsófia k. a., Löwentritt Etel k. a., Pelikán Anna k. a., Szabácsy Anna k. a., Szabácsy Mariska k. a., Szlávny Aranka k. a., Schneiderbauer Elza k. a., Thim Ilka k. a., Vértési Margit k. a. stbbi. — Sajnos azonban, hogy ezen szép társaság jó mulatsága 2—3 szerb tanítóképezdész verekedése által lón megzavarva s így az egész mulatság éjfél után 2 óra tájt véget ért.

Az Apatinban és környékén fölmerült szõrvényos himlõvesetek következtében a bõrmálásnak õszre való elhalasztása vétetett ugyan tervbe, azonban tekintettel a kedvezõ orvosi véleményekre, azoknak az általunk is közölt program szerint való megtartása véglegesen határozatba ment. Tehát az eredeti sorrend pontosan meg fog tartatni.

Pályázat. Julius 2-án lesz a kalocsai kissermináriumban a IV. osztályt jelszül végzetek felvétele. Tekintve, hogy csak június 30-án végzõdik a tanév és a szülõk az elért sikerek nélkül alig puhathatják ki gyermekeik szándékát: kívánatosnak mutatkoznék, hogy ha az idén nem is, bár jövõre valamivel késõbben tartassék a pályázat.

Kulán Rác György vezetése mellett mozgalom indult meg a ferenc csatornai mûmalmoknak részvénytársasággá való átalakítása iránt.

A földmivelés. ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr öngyméltósága a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter úr öngyméltóságával egyetértõleg Kovács Antal bûziási igazgatótanítót, mult évi május hó 11-én 17,450. sz. a. kelt kegyes intévénye szerint, méhéseti vándortanítóvá nevezte ki. Nevezett Kovács Antal eme minõségben aziránt fordult hozzám, hogy feladatának teljesíthetése tekintetébõl, neki nyílt rendelvnyet adjak, melybõl kiténjék az, hogy a megyebeli községek mûködése közben a szabályszerû díjak befizetése mellett, elfogatot kiszolgáltatni kötelesek. Ertesitem tehát az érdemes eljárárságokat, miszerint nevezett vándortanítót ily nyílt rendelvnyvel mai napon elláttam. Végül felhívom az eljárárságot, miszerint nevezett méhéseti vándortanítót mûködésében erélyesen támogassa. Zomborban, 1886. évi május hó 11-én. Az alispán helyett: Karácson Gyula, fõjegyzõ.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Kiss Endre zombori m. kir. adótsiztet a török-kanizsai adóqvitalhoz III. oszt. ellenõrré nevezte ki.

Csõd. Baumfeld Ignác pasceri lakos ellen; bej. határidõ május 26. Csõdbiztos: Skultéty Zsigmond trvszéki bírõ. Tõmeggondnok: Somogyi János Szabadka.

A római kath. templomi óra és a megyei óra éppen 20 percnyi különbséggel jár. Ezen csak a megyei diurnisták örülnek.

Halálozás. Veszelinovics Krunic, Dedovits jasenováci kereskedõ és horvátországi tartománygyûlési képviselõnek szép ifjú neje, 2—3 évvel ezelõtt a zombori bálók királynõje, a napokban tüdõvészben elhunyt. Férjén és kis leánykáján kívül, számos jóbarátjának õszinte részvéte kíséri sirba.

Karavukováról Szalay Frigyes jegyzõ ur fölkért bennünket annak kijelentésére, hogy — amit a fõvárosi sajtó hírei után mi is újságotunk — sajna! nem igaz; mert õ nemcsak hogy nem nyerte meg a Kincsem sorsjegyek fõnyereményét, hanem még éppen e hamis hír folytán, részint a hozzáküldött üdvözlõ sürgõnyök küldõcének díjában, részint a kölesöntkerõk és kalandos üzlettárs-keresõk leveleinek megválaszolása által, már eddig is sokat vesztett. Sajnálattal bár, de kénytelenek vagyunk helyet adni ezen nyilatkozatának.

Az Apatin és Szent-Iván közötti út a legjárta, de egyszersmind a legrosszabb utak egyike a megyében. Apatin, Pr. Szent-Iván, Ó-Szapár, Doroszló,

Bresztovác, Rác-Militics, Filipova s a Duna és a Ferenc csatorna között fekvõ egyéb községeknek, tehát egy nagy területnek, kereskedelmi és mezõgazdasági érdekei igen megkívánják, hogy ezen, rosszasága dacára is, évenként ezer meg ezer tehkerocsi által frekventált út a megyei utak sorába fölvéttessék s hogy a törvényhatósági képviselõk, nem ugyan kegyelembõl, hanem eme kereskedelmi és mezõgazdasági elsõrendû vidék életérdekeinek igazságos és méltányos tekintetbe vételével, annak kiépítésérõl gondoskodják. Pr. Szent-Iván községe egyhangulag hozott képviselõi határozatával megtette az elsõ lépést a megyénél, hogy ezen út a közös megyei utak hálózatába bevéttessék. Reméljük, hogy az érintett községek saját jól felfogott érdekükben pártolni fogják ezen kezdeményezést. Nem akarunk párhuzamot vonni az apatin-szent-iváni s egyéb „megyei“ utak fontosságá közt, bár ezt sikerrel tehetnők; csak annyit jegyzünk meg, hogyha a megyei képviselõk ezen vidék anyagi érdekeit figyelembe veszi, a szóban levõ út jelentőségét tovább nem ignorálhatja. R.

Rablótámadás. Engel Keresztély bulkeszi lakost április hó 10-én Szilbásról Petrovác községbe vezető országúton 2 ismeretlen egyén megtámadta és 242 fnt pénzkészletét megfosztotta ezután kocsijáról ledobták és Pivnica község felé elhajtottak.

Gyászhir. Popovits Sebõ, megyei alvelevtárnok szomorodott szívvel jelentet anyjának Popovits szül. Joanovits Juliának f. hó 14-én reggeli 8 órakor életének 54-ik évében hosszas betegskedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. Az elhunyt teteme f. hó 15-én d. u. 5 órakor fog a gör. kel. vallás szer-tartása szerint Falcione alapítványi házában levõ lakásán beszenteltetni s a nagy sirkertben örök nyugalomra tétetni. Zombor, 1886. évi május 14-én. Aldás és béke poraira! Az elhunytat siratják még: Geiger szül. Joanovits Anna, Geiger szül. Joanovits Katalin, testvérei. Geiger Vince, sógora. Popovits szül. Heiszler Ilka, menyee. Popovits Mária, Ilona, Katica, Karolin, Olga, unokái.

Vásártartás. A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium f. évi 24411. szám alatti intévényével megengedte, hogy Bács községében a f. év február hó 8-ára esett, de elmaradt vásár, folyó év június hó 15-én pótlólag megtartassék.

Irodalom.

Megjelent és beküldetett „Mutatvány-kisérlet egy nemzetközi tolmács-nyelv alaponalainak megállapítására“ címû mûbõl. Irta: Jövõre bővebben ismertetjük.

Bács-Bodrogh megye 1848—49-es iratairól.

Zombor város eleste után (1849. febr. 11-én) a helyzet urai a szerbek voltak. A megyei rabok fogházukból kieresztettek s ezek a levéltárnak rohantak, azt oly célból pusztítván el, hogy rájuk ne akadhasanak késõbbi idõkben. Századok nagybecsû irományai baltavágásoknak, tépdõs kezeknek estek áldozatul, mint ezt a még megmentett iratok mutatják. Így heverték ezek egész április elejéig künn a megyeháza elõtti téren, szolgálván jó száraz tüzelõ anyagnak a szerböknek.

A megye intézõ férfiai elmenekültek és Batthyány Kázmér vezérfõispán s teljhatalmu biztos a megyének, nekik Szabadkát jelölõ ki ideiglenes székhelyül. A megyei védelmi bizottmány — mert ez igazgató a megyét e rendkívüli idõben — 1849. április 3-án mûködésének tonalát újra fölvette Knézy Antal elsõ alispán elnöktele alatt. A bizottmány április 3—10-iki ülésében elhatározá, hogy a Zomborban, a megyeháza elõtt heverõ levéltári iratok összeszedeszenek. Ennek elintézésével Mõricz László levéltárnok bizatik meg, kinek köteletségévé tétetik az iratokat lajstromozni s alkalmas elhelyezésérõl gondoskodni.

Eunyí mindössze, mit a védelmi bizottmány 1849-iki jegyzõkönyvébõl (terjed április 3-tól egészen július 2-ig) tudunk. E lapok szerkesztõjének érdeme, hogy az említett iratok napvilágra jutottak. Tavaly nyáron fedezte fel a levéltárban.

Bennünket csak a megye 1848—49-iki iratai érdekelnek és ezek összeszedése matt fogunk tollat. A megyei monografia megírása immár küszöbön áll; az idõpont a történeti anyag felkutatására szintén megérkezett.

Elsõ sorban az 1848—49-iki jegyzõkönyvek jönnek számításba, mint a legfontosabbak ez események megírására. Ezeknél két felét kell megkülönböztetnem: a rendes közgyûlés jegyzõkönyvét, mely az 1848-iki eseményeket foglalja magában s valószínûleg ez év november-decemberig terjed s a megyei közgyûlés megszünte után életbe lépett védelmi bizottmány jegyzõkönyvét, mely 1849. július közepéig terjed.

Az 1848 közgyûlés jegyzõkönyve eltûnt, holléte ismeretlen. Így szintén a védelmi bizottmányé egész 1849. április 3-ig hiányzik s az összes 1848—49. jegyzõkönyvekébõl csak az 1849. április 3-tól egész július 2-ig terjedõ ülések könyvei vannak meg. Egy ideig magam is azon hiszemben voltam, hogy ama körülmény folytán, mely szerint az ismeretes csonka jegyzõkönyv épp akkor kezdõdik, mikor a Zomborból elmenekült védelmi bizottmány Szabadkán újra megkezdí mûködését: az 1848-as és a védelmi bizottmány hiányos könyvei Zomborban hagyattak s itt a többi iratokkal nagyrészt elveszték.

Ezen feltevéssem azonban határozottan tévesnek bizonyult. Az 1849. április 3-tól július 2-ig terjedõ jegyzõkönyvekben hivatkozás történt a 48-as jegyzõkönyvre, sõt mi több, egyes határozatok (magánügyek) kivonatban is reprodukáltaknak. Ebbõl biztosan lehet következtetni, hogy az 1848—49-es jegyzõkönyvek még hiányzó része a vandali dulásban még sem semmisült meg.

Hátra marad még a kérdés, ha megvannak, úgy hol találhatók meg a hiányzó jegyzõkönyvek? A felfedezett csonka 49-es jegyzõkönyv a zombor-városi levéltárban találtatott meg s igen valószínű, hogy ide vitettek a hiányzó is és ugyanezen levéltárban lappanganak. Ha esetleg itt nem volnának, úgy min-

den kétséget kizárólag ezek Szabadkán vannak az ottani levéltárban. De hogy megvannak, az bizonyos.

Végül legyen szabad szõlöm az egyes iratokról, melyek alapján a bõ jegyzõkönyvek készültek. Nem igen tartom valószínűnek, hogy ezek is elvitettek Szabadkára; alkalmasint a megyei levéltárban hagyattak s néhány kivételével a pusztításkor odavesztek. — A fennmaradtokra nézve csak a megyei levéltár 1850 elõtti iratainak rendezése után nyerhetünk felvilágosítást. Thim József.

A HÁZASSÁGSZERZÕ.

Beszélys.

Gazi bácsi nagy emberbarát volt. Nem rendelkezett nagy vagyon felett, tehát alapítványok által nem használhatott az emberiségnek. Tudta azonban, miként lehet pénz nélkül és mégis hathatósan támogatni embertársait. Ahol csak fiatal embert vagy hajadont sejtett, oda minden tétova nélkül bekopogtatott és teljes odaadással azon volt, hogy az általa páronként összeállított ifjakat házasságra bírja.

Midõn Csergõre került, mint megyei hivatalnok, akkor még nem ismertem Gazi bácsi eme szenvedélyét. Mert nála a házasságszerzés való szenvedélylyé vált ép úgy, mint a régiséggyûjtõnél az antik eserepek, képek, pénzek stbi gyûjtése, mint az iskakosnál a borivás, a kártyásnál a ferblizés. Alig tettem be lábamat Csergõre, Gazi bácsi már kiszemelt áldozatnak, még pedig — mint utóbb tôle hallottam — nem is az utolsó klasszisba sorozott, mert — az õ „mûértõ“ véleménye szerint — szép, élet- és ami nála a legfõbb: házasságképes „példány“ voltam akkoriban. Azt is tôle hallottam utólag, hogy midõn Csergõre jutottam, ázsiója az ottani leányok elõtt 3 százalékkal szõkõtt fel. Engemet számba sem vettek a hamisak: hisz ott volt meghatalmazott buzgó képviselõjük, Gazi bácsi, aki végez velem. De hogyan?

Ottlétem harmadik napján délután — éppen a megyeháza készülttem — kopogtatnak ajtómon. A „tessék“ re komoly külsejû õszülõ úr lépett be. Tisztes szakáll köríté arcát, tartása egyenes volt, magas alakjához szorosán simul a zsinóros atilla.

— En Laky Gáspár vagyok. Az ur Vajda György?
— Az vagyok, — feleltem várakozásteljesen reá nézve.

— Vajda György ur, — szólott ekkor ünnepélyes hangon, — õn egy nagy kötelességet mulasztott el eddig életében. Azért jöttem, hogy e kötelesség teljesítésére figyelmeztessenem.

Csodálkozva néztem az öreg nyugodt arcába.
— Bõvebb felvilágosítást kérek, Laky ur, mert ezek után nem érezhetem magamat kötelességmulasztás tudatában, — szólíttam kissé kemény hangon.
— Önnek meg kell házasodnia. Önnek feleségre van szüksége.

— Nekem?
— Igenis önnek!
— De hát quo jure rendelkezik az ur az én szabadságom felett?

— Eo jure; mert én ily korban már három gyermek boldog atyja voltam; eo jure, mert a mai társulási eszmékben gazdag, de házassági kedvvel bíró legényben mégis szegény korban nem illik bajszos embernek feleség nélkül tengetni életét.

Ily nyomos argumentumokkal akart Gazi bácsi reám hatni. Talán el is érte volna célját, ha fali óram ekkor a hármat nem ütí.

— Bocsánat, Laky úr — mondám — hogy e beszélgetést félbe kell szakítanom. Itt az idõ, hogy hivatalba menjek.

— A házasság ügye minden hivatalnál fontosabb, szólott az öreg profétai hangon.

— De hiszen akkor éhen veszek feleségemmel együtt, ha ily könnyelmûen elmulasztom a hivatalt.

Gazi bácsi ily alapú érvet igen jól tudott méltányolni és elment.

Hivatalomba lépve, önkénytelenül eszembe jutott a szép szõke fejecske, melyet az elõzõ napon ép ablakommal szemben láttam az elsõ emeleten. Odanézettem, de senki sem volt ott. Kedvetlenül fogtam munkámhoz.

Furesa! Eddig rohasem gondoltam a házasságra és most, dacára annak, hogy csepp kedvet sem éreztem fejemet Hymen igája alá hajtani, akaratom ellenére álmódolni kezdtem a házasságról, ami — lekemre mondom — éppenséggel nem volt szokásom. Tollam seregeve futott végig a fehér íven, de gondolatim máshol kalandoztak. Házasodni — én! Feláldozni ezt az édes szabadságot, más akaratát az enyémé és viszont enyémét másévá tenni: ez oly feladatnak látszott elõttem, melyet soha, soha sem vettem volna magamra! Aztán kit is vennék el?

Akaratlanul az átelles ház ablakára néztem. Ott volt! Szép szõke hajú leányka varrt az ablaknál, nem is sejtette, hogy szemben vele egy fiatal ember ül, aki most a házasság eszméje felett töpreng. Olyan szende arcoeskája volt! Ez kedves felesége lesz valakinek. Ha hazajõ férje, le fogja törölni arcáról az izzadságot, lesimítja homlokáról a gondszántotta redõket, megcsokolja, elfelejteti vele az élet keserûségét... Mégis szép a házásélet! Kettecskén étkezni, színházba menni, sétálgatni, kocsikázni, mindent kettecskén. Aztán harmasával, aztán négy — — — Hah! esábitó fátyolkép, nem fogsz velem diadalmaskodni! El, ti házassági gondolatok! Így is sanyarúság az élet, így is szüntelen gond kinez tisztességes megélhetés miatt! Nem házasodom: punktum.

A hivatalos idõ letelt. A szõkét figyelemre sem méltattam, hanem sietve rohantam le a lépcsõn. A lépcsõ alján állt — Gazi bácsi. Mintha a menydõrgõs menykõ csapott volna le rám! Eppen az imént esküdtem örök gyûlöletet a házasságnak és ime — most itt áll elõttöm Hymen buzgó papja, Amor ijjhordozója.

— Ön pontosan tartja meg a hivatalos órákat, õnbõl derék férj válik.

E szavak után karon fogott és mellettem haladva beszélt, beszélt a házasságról, jövendõbelimról és sok másról, mire én boszuságomban nem is figyeltem.

A népes utcán a kereskedők kifutottak boltjaik elé és mosolyogva néztek utánunk. A házak ablakain kárörvendő férfiarcok vigyorogtak ki felém, vagy kíváncsiságtól és titkolhatlan örömtől bevult nőarcok mosolyogtak rám. Ezek már tudták, hogy mit jelent az, ha egy fiatal ember Gázi bácsival végig megy az utcán. És nekem minderről még csak sejtelmem sem volt.

Másnap, midőn hivatalba indultam, ott várt Gázi bácsi és elkísért; természetesen, hogy a házasság képezté beszéd tárgyát. Hivatalból távozva, ismét Gázi bácsi leskelődött reám. Harmadnap, negyednap ugyanazon rend, ugyanazon téma, ugyanazon gúnyos arcok. Kétségbe voltam esve, naponta elkésvé mentem hivatalomba és kelletlenül tovább időztem ott, csak hogy Gázi bácsival később kelljen összejönnöm. Megutáltam egész életemet! Egy hét múlva teljesen Gázi bácsi kezében volt sorsom, mert hiszen szüntelen házassági dogmáival üldözött oly borzasztó következetességgel, hogy nem maradt egyéb hátra, mint vagy odahagyni szép állásomat, vagy Gázi bácsinak engedni. És senki, senki: egy lélek sem egész Csergőn, ki vigasztalt volna, hanem mind, mind Gázi bácsival konspirált!

Szomorú szívvel határoztam el magamat: tehát nézzünk feleség után.

Mi természetesebb, mint hogy a megyeházzal szemközti szökere gondoltam legelőször. De hogyan kezdjek a dologhoz? Alig egy hete, hogy Csergőn vagyok, nem ismer itt senki engemet és én kit ismernek? Édes jó szüleim! ha ti most élnétek, hozzátok menekülnék. De így! — Nini, hisz itt van Gázi bácsi, a jeles házasságszerző. Hát hiába kint voltam eddig, hiába? Ó volt az, ki ily öngyilkos gondolatra kényszerített. Már most én keresem fel őt, ki eddig engem üldözött. Midőn beléptem hozzá, barátságos arcot öltött.

— Laky ur, szólított meg, ön volt az, ki bennem a házasság iránti kedvet (no hiszen) felébresztette. Nem veheti tolokodásnak, ha egy heti ismeretségünk után felkérem, hogy jöjjön velem leánynezní.

— Oh ősém uram, ezer örömmel megtenném, ha lehetséges volna. Abszolúte lehetetlen.

— Hogyan? kérdém megütközve.

— Hát tudja, kedves ősém uram, 20 év óta működöm a coordináció nemes terén. Mindenki ismeri áldásos működésemet, mindenki tiszteli bennem az emberiség (talán csak a leányság?) jóltevőjét s éppen azért, mert ismernek, veszik rossz néven, ha én vezetek be valakit házukba. A szomszédság összedugja fejét, pletyka származik és ezt — hiszen tudja — mindenki szereti elkerülni. Tehát csak menjen egyedül. Választott már szépeink közül?

— Hát úgy gondoltam —
— Csak ki vele bátran! Hiszen azért vagyok én itt.

— A megyeházzal szemben — ismeri Laky ur? —
— Barna leány ugy-e?
— Nem barna, szép aranyos fürtű.

— Csaliódik, uramócsém, hiszen én csak tudom! A Veress családot gondolja. Jól ismerem Veress urat. Egyszerű, de jómódu becsületes család. A leány nevét nem tudom. Bizonyosan a napsugarak aranyozták be bogárfekete fürtjeit, azért nézte szökének. De hiszen mindegy, próbáljon szerencsét, aztán ha sikerül: jó, ha nem: én akkor adok más tanácsot. Tehát a megyeház átelében, első emelet. Jól van: még ma irók a leány szüleinek és ön holnap már teheti látogatását.

(Vége köv.)

Hübort D.

Cemetőben.

Temetőben egy zöld galyon
Dalol, csattog a madárka.
Elmerengék — az ő dala
Megcsalt szívem rémes átka.

Ott dalol a sírod felett!
Nem érzed te, s nem halod már...
Úgy megzengi, úgy eldallja
Hütlén voltál, csalfa voltál.

Hosszan dalolt a madárka,
Oly édesen és oly búsan...
S úgy végezte... hogy feledni
Lent tudok majd csak a sírban.

M. M.

Naptár.

Május.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
18 Kedd	Erik vt.	Libor	6 Jób
19 Szer.	Ivó hv.	Tivadár	7 Vizszentelés
20 Csüt.	Sz. Bernardin	Athan.	8 N. Arzén
21 Pént.	Timót vt.	Okos	9 Izsajás pr.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

SZLÁVY MIHÁLY

sziogyártó-mester

Zomborban, belváros Zrinyi-utca Csarsch-féle házban,
ajánlja magát a nagyérdemű közönség figyelmébe és elfogad szakbavágó új megrendeléseket, nemkülönbön javításokat is, pontos szolgálat és jutányos ár mellett.

I—1

BENGYEL FERENC

EKE- KÉSZÍTŐ
ESZÉK, Alsóvároson.

Legjobb járatú kovácsolt **vasekék** valódi két acél éllel és acél kormányval ellátva, melyek saját szerkezetű vasprémmel lesznek átalakítva, az acél kormányok végleg nem erősítetnek reá, hanem esavarral vannak megerősítve és így romlás esetén könnyen levehetőek.

Kettős eke kiemelővel, tartalékos két acél vassal. Ára 40 frt.

Irtó eke szinte kovácsolt. Ára 16 frt.

1-ső számú szántó eke hozzá srófolt acél talppal. Ára 15 frt.

1-ső számú szántó eke egyszerű talppal. Ára 14 frt.

2-ik számú szántó eke. Ára 13 frt.

3-ik számú szántó eke. Ára 10 frt.

Minden egyes ekéhez egy **tartalékos acélvas** adatik.

Taliga bármelyik ekéhez, száraz, egészséges kőrös fából tartósan készítve. Ára 6 frt.

Kukorica töltő kapával együtt, erős szerkezetű. Ára 15 frt.

Készíték **taligát** olyan szerkezetű géppel, mellyel szántáskor a kukoricát egyszersmind vetni is lehet. A gép le is vehető és a tartalékos tengely beletéhető, mely után a taligát közönséges szántásra is használhatni. Kisbirtokosoknak igen ajánlható.

Hozzá tartozó **vas- és farészek** a legjobb anyagból saját műhelyemben gondosan készítettnek.

Elfogadok minden néven nevezendő javításokat a legpontosabb szolgálat és legjutányosabb áron.

Levél általi rendelvényeket minden irányba hajón vagy vaspályán, nagyban vagy egyenként gyorsan szállítok.

Levél cím: **BENGYEL FERENC eke-készítő Eszék, Alsóvároson.**

Sürgöny cím: **BENGYEL, ESZÉK, Alsóvároson.**

10—6

A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület által f. évi május hó 1-én Topolyán rendezett szántás- és ekeversenyen ekéim közszemlére voltak kitéve.

3072. sz.

k. 1886.

Pályázati hirdetmény.

Gardince községében megüritült s 400 frt évi fizetés és 150 frt lakbérrel javadalmazott községjegyzői állás választás útján leendő betöltésére határnapul **folyó évi június hó 1-ső napjának délelőtti 9 órája** tüzetik ki.

Miről pályázni szándékozik oly felhívással értesítettnek, miszerint az 1883. évi I. t. c. értelmében felszerelt kérvényeiket a magyar, szerb és német nyelv tudását igazoló okmányok kapcsán alulírott szolgabirosnál folyó évi május hó 31-éig nyújtsák be, mert a később érkezők tekintetbe nem vétetnek.

Titeli szolgabirosnál, 1886. évi május hó 10. napján.

3—2

Dr. NAGY,

szolgabíró.

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI
egyesített
KÖSZÉNBÁNYA és IPARVÁLLALAT RÉSZÉNY-TÁRSULAT.

Ajánljuk
kitünő minőségű hazai köszenterményeinket
gyári, gazdasági és házi célokra
a legjutányosabb árak mellett.

Rendelvényeket kérünk közp. irodánkba
BUDAPEST, Erzsébettér 3-ik szám
alá intézni.

10—10 Az igazgatóság.

1461. sz.

1886.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye zsabylai járás Csurogh községben évi 500 frt fizetéssel javadalmazott és leköszönés folytán üresedésben levő aljegyzői állásra pályázat nyitattik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint kérvényüket a magyar és szerb nyelven letett jegyzői szigorlatról szóló képesítési s egyéb okmányokkal felszerelve legkésőbb **folyó évi május hó 27-ig** Csurogh község előljárásgára címezve nyújtsák be, mert később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A választás folyó évi május hó 29-én d. e. 9 órakor Csurogh község házában fog megejetni.

Kelt Csuroghon, 1886. évi ápril hó 30-án.
Wucserics Gábor, jegyző. **Perics Mladen,** bíró.

3—3

449. szám.

1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbírósnál 1908. számú végzése által Konyovics Miklós szabaddal lakos javára Csetyuska szül. Münszter Paulina zombori lakos ellen 1000 frt tőke, ennek 1885. évi március hó 8. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen megállapított perköltség követelés hátralékos 120 frt erejéig elrendelt végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1905 frt 50 kr-ra becsült bőrök és cipőkből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2840/1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Zomborban alperes üzletében leendő eszközzésére **1886. évi május hó 21. napjának délelőtti 8 óra** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1886. évi május hó 10. én

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Hirdetmény.

A Bezdáni szigetet ármentesítő társulatnak e folyó május hó 2-ik napjára kitűzött évi rendes közgyűlése meg nem tartathatván, ez **f. május hó 23-ik napjának d. u. 3 órájkor** tartatik meg a már közlött helyen és közlött tárgysorozattal. Miről is az érdekelteket ezennel értesitem.

Kelt Bezdánban, 1886. évi május hó 17-én.

Bosnyák János

elnök.

2—1

448. szám.

bv. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes királyi járásbírósnál 5782. számú végzése által a cservenka-, ó- és új-szivaci takarékpénztár javára Kekezovics Trischler Jozefa zombori lakos ellen 1700 frt tőke, ennek 1885. évi augusztus hó 17. napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 34 frt 45 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 357 frtra becsült butorneműkből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2940/1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Zomborban alperes lakásán leendő eszközzésére **1886. évi május hó 21-ik napjának délutáni 2 óra** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1886. évi május hó 10. én.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.